

Alle kommuner i Nordland

Saksbehandler, innvalgstelefon

Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Hanne M. K. Hanssen, 75 53 15 54

Vedr kommunens behandling av søknader om motorferdsel i utmark

Fylkesmannen viser til vårt brev av 3. april 2018 hvor vi ba om innsyn i kommunenes arbeid med motorferdsel i utmark. Vi viser også til fagdag for kommunale saksbehandlere som vi arrangerte 8. november 2018, hvor intensjonen var å gjøre flere saksbehandlere i kommunene trygge på lovverket, slik at det kan gjøres gode vurderinger innenfor rammene av regelverket.

Etter å ha gjennomgått mottatte saker og på bakgrunn av våre erfaringer fra fagdagen, ser vi at det er stor variasjon i kommunenes kompetanse på dette saksfeltet. I mange kommuner gjøres det gode vurderinger i sakene vi har sett på, men vi ser også at det i alle kommunene fattes vedtak som ikke er innenfor rammene av regelverket, eller hvor vurderinger og begrunnelse er mangelfull. Vi erfarer at flere kommuner på en del områder har etablert praksis som ikke er i tråd med gjeldende regelverk.

Fylkesmannens videre arbeid med motorferdsel i utmark

Fylkesmannen vil fortsatt ha fokus på veiledning av kommunene. Vi vil også som en del av vårt oppdrag på dette fagfeltet, gjennomføre lovlighetskontroller av kommunale vedtak. I første omgang på saker som vi blir oppmerksomme på gjennom bl.a. henvendelser til oss og medieoppslag. På sikt er det også aktuelt å be om innsyn i utvalgte saker fra kommunene. Vi har ikke kapasitet til å gi konkret tilbakemelding på alle vedtak som ble oversendt til oss våren 2018, men vi vil vurdere omgjøring av vedtak som er klart ugyldige.

Vår behandling av klagesaker og omgjøringsvedtak vil løpende bli publisert på våre nettsider under tema Motorferdsel; <https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Miljo-og-klima/Motorferdsel/>.

Veiledning på utvalgte tema

Ut fra våre erfaringer så langt vil vi trekke fram noen utvalgte tema hvor vi særlig ser at det er behov for veiledning. Ikke alle forhold er like aktuelle for alle kommunene, men de fleste forhold er relevante for et stort antall av kommunene i Nordland.

Bruk tilgjengelig veiledning

Vi vil sterkt anbefaler at kommunen i den daglige saksbehandlingen bruker veiledningene på <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Motorferdsel/>. Der finnes blant annet flytskjema for saksbehandling med veiledning til de ulike relevante bestemmelsene, sjekklister og maler for utforming av dispensasjoner. Vi anbefaler også at dere setter dere inn i «ofte stilte spørsmål og svar». Miljødirektoratet arbeider for tiden med en omorganisering av sine nettsider, hvor informasjon om motorferdsel blir lagt på en ny side: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/motorferdsel-regulering-utmark/>.

Tilstrekkelige vurderinger og begrunnelser

Forvaltningsloven stiller krav om at enkeltvedtak skal begrunnes. Vi erfarer at mange ikke gjør tilstrekkelig gode vurderinger og begrunnelser i saken. Det er viktig at det synliggjøres hvilke konkrete vurderinger som er gjort – knyttet til de forhold som er relevante for den aktuelle bestemmelsen som saken behandles etter. I alle saker hvor kommunen kan gi dispensasjon for motorferdsel i utmark, er det knyttet vilkår til hvilke forhold som må foreligge for at kommunen skal kunne innvilge søknaden etter den aktuelle bestemmelsen. I saksdokumentene må dette synliggjøres.

For eksempel må følgende vilkår være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon etter nasjonal forskrift § 6:

- søkeren må påvise et særlig behov,
- behovet må ikke knytte seg til turkjøring,
- behovet må ikke kunne dekkes på annen måte,
- behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

I flere tilfeller ser vi at administrasjonen i sin innstilling har begrunnet sitt forslag til vedtak, men at det mangler vurderinger og begrunnelser dersom politisk utvalg velger å fatte et annet vedtak. Der politisk utvalg fatter vedtak i strid med administrasjonens innstilling, må utvalget begrunne sitt vedtak.

Behandling av klager på vedtak

I saker hvor kommunen fatter vedtak etter motorferdselloven eller nasjonal forskrift er Fylkesmannen klageinstans. Dersom kommunen som underinstans tar klagen til følge (helt eller delvis), skal saken ikke sendes klageinstansen. Dersom kommunen ikke tar klagen til følge, skal sakens dokumenter sendes til Fylkesmannen så snart saken er tilrettelagt.

Vi viser til [veiledning om klagebehandling på miljokommune.no](#), og presiserer at det på motorferdselsområdet ikke er intern klageordning i kommunene. Det er Fylkesmannen som er klageinstans. Kommuner som praktiserer dette feil må umiddelbart endre sin praksis. Klagesaker som feilaktig ikke er sendt til Fylkesmannen som klageinstans og som ikke har mistet sin aktualitet (for eksempel at tillatelser er utgått på dato), må oversendes til oss for endelig klagebehandling.

Behandling av saker etter nasjonal forskrift § 6

Flere kommuner behandler en del søknader etter nasjonal forskrift § 6 administrativt. Avgjørelser etter nasjonal forskrift § 6 om unntakstilfelle kan ikke delegeres til administrasjonen. I saker der vedtaket vurderes etter denne hjemmelen, må saken behandles i kommunestyret eller annet folkevalgt organ. Kommunens delegeringsreglement vil være avgjørende for hvor saken behandles.

Behandling av saker etter nasjonal forskrift § 5 første ledd bokstav b)

I forbindelse med behandlinger av søknader om kjøring for funksjonshemmede kan kommunen kreve legeerklæring som dokumentasjon. Vi anbefaler generelt at kommunen gjør dette, og at vår mal for legeerklæring brukes (Denne finner du [HER](#)). Vi vil imidlertid presisere at det i vurderingen og begrunnelsen ikke er tilstrekkelig å kun vise til at det er sendt inn legeerklæring. Kommunen må gjøre selvstendige vurderinger om hvorvidt vilkårene for å kunne innvilge dispensasjon er oppfylt. Adgangen til å gi tillatelse gjelder varig funksjonshemming. Personer som på grunn av alder eller midlertidig sykdom er bevegelseshemmede, går ikke under bestemmelsen. Adgangen gjelder heller ikke for transport på barmark. Dispensasjon for disse må i tilfelle vurderes etter § 6.

Behandling av saker etter nasjonal forskrift § 5 første ledd bokstav c)

Transport av bagasje og utstyr til egen hytte er blant de vanligste grunnene til at det søkes om tillatelse til motorisert ferdsel i utmark. Det blir ansett som et kurant formål, forutsatt at vilkårene for å kunne gi tillatelse er til stede. Det må dreie seg om transport av bagasje og mellom bilvei og egen hytte, der hytta ligger minst 2,5 km fra brøytet bilvei, samt at det i området ikke er mulighet for leiekjøring.

På Miljokommune.no finnes det konkret veiledning til hvordan denne bestemmelsen skal forstås, se også under «[ofte stilte spørsmål og svar](#)». Vi vil i dette brevet trekke fram følgende forhold:

- Stortinget behandlet i mai 2018 et forslag om å fjerne avstandskravet på 2,5 kilometer, hvor forslaget *ikke* ble vedtatt. I etterkant har Klima- og miljødepartementet presisert at kommunene har et skjønn i valg av målemetode for å fastsette avstanden mellom hytte og brøytet bilvei. Kommunene er ikke bundet til å måle avstanden i luftlinje. Det avgjørende for om tillatelse kan gis er om den *reelle avstanden* mellom hytte og brøytet bilvei er over 2,5 km. Dette vil si den korteste, men likevel praktisk aktuelle stien eller traseen som hytteeier kan bruke mellom hytta og bilveien. Dersom denne er over 2,5 km, og det ikke er mulig å leie transport, har kommunen hjemmel til å gi tillatelse. Departementet bemerker for ordens skyld at hytteeier ikke har krav på å få tillatelse selv om avstanden er over 2,5 km. Dette er opp til kommunen å bestemme.
- Avstanden skal måles mellom hytte og nærmeste brøytete bilvei. Det vil si at det ikke kan tas utgangspunkt i nærmeste parkeringsplass når avstanden skal måles.
- Fylkesmannen har i vinter fått spørsmål om hvor mange som *samtidig* kan kjøre til en hytte med én eier. Vi har også behandlet en klage om dette temaet i 2018. Vi vil presisere at det etter motorferdselsforskriften § 5 første ledd bokstav c) bare kan gis én tillatelse, og da til hytteeier. Avklaringen av hvem som kan anses som nærmeste familie, har bare betydning for hvem som kan benytte den aktuelle tillatelsen.

Det er også en klar forutsetning at én tillatelse etter § 5 første ledd bokstav c) gjelder for én snøskuter. Den ene skuteren skal benyttes til å transportere bagasje og utstyr, og personer kan sitte på dersom det er plass sammen med bagasjen. Det har aldri vært lovgivers intensjon å åpne for bruk av mer enn én snøskuter for kjøring til en enkelt hytte. Denne ene skuteren med slede gjør det mulig å frakte mye bagasje og utstyr, og det er dette som er grunnlag for tillatelsen.

Bruk av vilkår i forbindelse med dispensasjoner

Det framgår av nasjonal forskrift § 7 at kommunen kan sette vilkår for dispensasjoner.

Formålet med motorferdselloven er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen. Videre står det i formålsparagrafen til nasjonal forskrift at all motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljøet og mennesker.

For å ivareta formålene med motorferdselregelverket på en tilfredsstillende måte mener Fylkesmannen at det i de fleste tilfellene er nødvendig å stille konkrete vilkår knyttet til dispensasjoner, som konkret kartfestet løypetrasé, begrensninger i antall turer og begrensninger i antall dager og tidspunkt på døgnet.

Dispensasjon og vilkår må utformes slik at de er kontrollerbare for politi og oppsyn.

Mer informasjon?

Se veiledningene på <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Motorferdsel/>. Kontakt gjerne også saksbehandlere hos Fylkesmannen;

Hanne M. K. Hanssen, fmnohah@fylkesmannen.no, 75 53 15 54 eller
Øyvind Skogstad, fmnooys@fylkesmannen.no 75 53 15 68.

Med hilsen

Tom Cato Karlsen

Torfinn Sørensen
fylkesmiljøvernsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent